

Hur företag kan bidra till att försvara samhällen

Nio arbetspapper framtagna av SOFF:s medlemsgrupper för att utvecklas i dialog med ekosystemets aktörer

Nr 3: Beroende till företag

SOFF
Säkerhets- och försvarsföretagen

Ett kompetent försvar kräver hög nivå på förmågan. Detta inkluderar både teknik och kunnande. Det blir allt svårare för försvarsorganisationer att ha den höga nivån av kompetens som krävs för att försörja förmågan inom sin egen organisation. Att ha egen nationell utveckling och industriell förmåga innebär också att man måste ha kunskap om hur teknik och förmåga samspekar över tid.

Genom att det blir allt svårare för moderna försvarsorganisationer att ha kompetens inom organisationer kommer det att bli nödvändigt att ta in sådan kompetens utifrån. Det innebär att svenska företagen i allt större utsträckning kommer att bidra till Försvarsmaktens och andra länders förmåga samt bli en mer tydlig och integrerad del i den förmågan. Samtidigt som vi skapar ett beroende till utländska företag vilket innebär ett beroende till andra länder och deras säkerhetspolitik.

Att ha egen utveckling och industriell förmåga innebär också att man har kunskaper om hur teknik och förmåga skall utvecklas, men också motverkas. Detta skapar i sin tur en nationell flexibilitet och möjlighet att snabbare förändra och förstå förändringar i vår omvärld.

Vad är viktigt att beakta för att försörja försvaret med rätt kompetens och förmåga?

Försvaret av Sverige är därmed inte enbart en fråga om en hög teknisk nivå, utan även om försörjning av kunnandet. För att försörja försvaret krävs förutsättningar för att kunna skapa beroenden och tillhandahålla stöd till s.k. strategiska partners i andra länder. Detta baseras i sin tur i stor utsträckning på att välja liknande tekniska system/förmågor och därigenom skapa ömsesidiga beroenden samt en försörjningssäkerhet av dessa förmågor. Detta görs i sin tur via industriellt kunnande, försörjningskedjor och reservdelar som med dessa partners samutvecklas och gemensamt stärks. Vi kommer därför att se ett ökat beroende till specifika försvarsföretag och till företag generellt. Det handlar både om materiel men i ökande grad även om tjänster och kunnande. Det blir allt svårare för försvarsorganisationer att inom sig ha all kompetens på hög nivå.

Vilka beroenden vill vi ha till vilka länder?

Beroendet till ett specifikt system eller förmåga är ett beroende till ett leverantörsland. I fredstid är upphandlingen kostnadsdriven; vid kris eller ytterst krig är handlingsfriheten drivande.

Sedan, vilken grad av försvarstekniskt och internationellt beroende är Sverige berett att acceptera och till vem? Idag och framförallt imorgon ligger dessutom många av dessa aspekter i digitala uppgraderingar av system i ett digitaliserat försvar. Om ny teknik inte integreras och kompetens inte attraheras kommer vi att falla efter i den militärtekniska utvecklingen vilket i sin tur skapar säkerhetspolitiska risker.

Samarbete med andra länder och aktörer bygger på att flera aspekter sammanfaller: de har teknik som Sverige saknar; samarbetet ger Sverige tillgång till teknik- och kunskap inklusive försörjningssäkerhetslösningar samt att vi delar grundläggande värderingar. Nya allianser inom Sverige kommer också vara nödvändiga att etablera, smalare sakområdesallianser: inom vissa teknikområden tex additiv tillverkning, tillsammans med rymdsektorn där gemensam nytta finns och för tjänstekombinationer inom logistiksektorn.

Samarbete om kvalificerad försvarsteknologi liknar på flera sätt utbyte av underrättelseinformation – förutom att uppfattas som en pålitlig partner krävs det också att man själv kan lämna relevanta bidrag för att utbyte ska ske. Samarbete om försvarsteknologi och materiel kan vara ett viktigt inslag i ett fördjupat samarbete med länder som Sverige har gemensamma säkerhetspolitiska intressen med. Inhemskt kvalificerade försvars- och teknikföretag är en förutsättning för Sveriges möjligheter att bli en attraktiv partner i sådana samarbeten. Företag spelar därför en viktig roll för att Sverige ska få ta del av internationell försvarsteknologisk spetskompetens.

Det pågår just nu ett omfattande teknikskifte globalt och som kommer att fortgå trots pandemin men med olika tempo i olika regioner i världen. Redan innan pandemin pågick ett handelskrig mellan USA och Kina. Samtliga teknikutvecklande nationer har samtidigt listor över ny civil teknik (idag ca 40-tal teknikområden, ofta identiskt med de teknikområden som anses höra till den 4:e industriella revolutionen) som inte exporteras utan speciallösning.

Konkurrensen om teknik och handelspolitik kommer att fortsätta kombinerat med en högre grad av konkurrens länder emellan och mellan regioner i världen. De sista åren har vi sett allt starkare initiativ från olika länder att skydda och säkra tillgången till exempelvis nyckelteknologier men även att säkerhetspolitiskt stärka relationer för så att landet kan försäkra sig möjligheten att köpa åtkomst till de tekniker de själva saknar.

Flera länder i Sydostasien kan antas återgå till en snabb teknikutvecklingstakt medan större osäkerhet råder för hur EU-länder och USA kommer att utvecklas. Teknikutveckling är idag intimt förknippad med säkerhetspolitik.

Teknikförsörjning sker antingen genom företag etablerade i Sverige eller från företag etablerade utanför Sverige. Försvaret kommer även vara beroende av att det i Sverige finns ett kunnande som matchar behoven från avancerad försvarsteknologi.

En effektiv försörjning kan uppnås om den beaktar hela försörjningen, såväl enskilda system som beroenden, och samlar kunskapen för att bestämma när olika strategier och partnerskap ska användas. Försvaret kommer vara beroende av att det i Sverige utvecklas idéer och tekniska lösningar som kan användas som byteshandel med andra länder.

Genom att förstå hur olika typer av system fungerar kan vi börja förutse hur vi bör bete oss och reagera på olika behov i försörjningen. Det krävs att staten har förmåga att avgränsa vilken försörjning vi har av vad, antingen genom att utforma olika verktyg eller hur staten arbetar med olika partnerländer och/eller leverantörer.

Men låt oss börja med att acceptera att vi inte bemästrar försörjningen. För närvarande finns det gränser för våra förmågor att förut säga och kontrollera försörjningsrelationerna. När vi väl har accepterat detta kan vi tänka mer kritiskt och slutligen göra mer informerade vägval. Vilka är våra partnerländers teknikbrister och hur approacherar de problemet? Vilka beroenden till Sverige föreligger och hur minimerar de risker med beroendet? Inom vilka områden kan Sverige täcka EU:s och USA:s brister och hur approacherar vi då dessa aktörer och för vilket område?

Vilka konsekvenser får det på försörjningen av försvarets förmåga?

Teknik och taktik hör ihop. Vi måste bli snabbare, sänka kraven på (viss) materiel så förbanden kan experimentera mera. Teknik är en säkerhetspolitisk tillgång. Pentagons påtagliga intresse för Sverige är ett exempel på detta. Internationella värdenätverk och tekniskt samarbete blir allt viktigare. Statliga avtal/program med andra kvalificerade länder underlättar eller är till och med nödvändiga för detta.

Företag är viktig för försörjningssäkerheten inkl. Vår värmkraft. Arbete pågår för att identifiera vilka krav som behöver mötas. Det viktigaste är dock att det finns rätt resurser och ett kvalificerat kunnande och förmåga inom landet vid ett kritiskt läge. En försörjning av nya förmågor fordrar vilja/attraktivitet; från civila företag, start ups och mindre företag. Vilka krav kan vi ställa på företag och vilka krav ställs på staten för att attrahera till en relation?

Det behövs en helt ny syn på försvarets försörjning av tjänster och produkter. En ny syn behövs som skapar handlingsfrihet, tryggar försörjningen, totalt sett reducera kostnaderna – en ansats med ett brett perspektiv med fokus på operativ effekt.

SOFF avser att arrangera samtal som belyser flera aspekter av försörjningen;

- Staten har behov av öka sin kunskap om den marknad de handlar ifrån – i det ingår bl.a. en dialog med marknadens olika aktörer rörande teknikutveckling, branschvillkor (vad händer inom ett visst branschsegment, vilka villkor råder där osv), hur kravställning (i olika dimensioner – teknik, kommersiellt) tas emot och uppfattas och att sedan de krav staten ställer ut till marknaden är på rätt nivå och balanserade utifrån såväl Försvarmaktens behov som marknadens möjligheter. Vilka affärsmodeller kommer att vara nödvändigt för att uppnå detta?

- Är det möjligt att utarbeta en strategi för vilka länder och vilka företag försvaret vill utveckla framtida tekniska förmåga med? Kan en modell utvecklas för samverkan med försvarsföretag och företag med nyckelteknologier (liknande de modeller vi ser i andra partnerländer samt EU)?

- Hur kan försvaret bli tydligare avseende förmågeutveckling? Vad krävs för genomarbetade analyser i tidiga faser från en bred kompetensbas, återetablera IPT (Integrerade Projekt Team) eller liknande? Hur kan kravspecifikationer utformas så att vi ser fler, kontinuerlig utveckling med täta förändringar?

- Vad krävs för att följa teknikutvecklingen? Vad innebär det att förmågan utvecklas stegvis i derivat? Vilka krav ställer detta på försvarsmyndigheterna vad gäller anpassning och beslutstempo. Är det möjligt att öka fokus på vilken funktion/förmåga som ska uppnås inte hur?

- Är det en tänkbar väg att etablera strategiska partnerskap med företag inom de teknikområden där andra försvarsmyndigheter behöver utveckla nyckelteknologier exempelvis inom nya tekniska områden som har stor verksamhetspåverkan, tex additiv tillverkning, 5G och inom rymdområdet.

Nio arbetspapper för en attraktiv försvarsmarknad

Företag bygger försvarsförmåga

Landet annorlunda

Beroende till företag

Försörjningssäkerhet

Ägande, insyn och kontroll

Behov av långsiktighet, dialog och olika roller

Kunskap och kompetens

Digitalt försvar

Mindre företag

SOFF
Säkerhets- och
försvarsföretagen